

ТЫЗЭКЪОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

АДЫГЭ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыгъэу
кыдэклы

100
Голос
адыга

МАКЪ

№ 194 (22883)

2023-рэ илъэс

ШЭМБЭТ

ЧЪЭПЫОГЪУМ и 21-рэ

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгъохэр

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Гухэлъышхохэр рапхых

ГандболимкIэ бзыльфэгъэ суперлигэм ичемпионат изичэзыу ешлэгъу спорт Унэшхоу Кобл Якъубэ ыцIэ зыхырэм щыкIуагъ. «АКЪУ-Адыифым» Волгоград икомандэу «Динамо-Синара» игандболисткэхэм зэлукIэгъу адырилагъ. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат тигандболисткэхэр зэрешIэрэм еплъыгъ, гуцылэгъу афэхъугъ.

А. Гусев

Ешлэгъум иапэрэ клэлъэныкIэ 8:8-у аухыгъ. Я 2-рэ клэлъэныкIэ командитуми нахъ загъэчаныгъ, ау зыми текIоныгъэр кыдихыгъэп, 20:20-у ешлэгъур ыкIэм фэкIуагъ.

«АКЪУ-Адыифым» бзыльфэгъэ суперлигэм итурнир таблицэ я 7-рэ чIыплэр кыщыфэнэжыгъ. Зичэзыу ешлэгъур тигандболисткэхэм Краснодар икупэу «Кубань» испортсменкэхэм адырIэшт, турнир таблицэм я 6-рэ чIыплэр ащ щылыгъ.

Ешлэгъум ыуж Адыгеим и Лышъхъэу гандболисткэхэми, клубым ипашэхэми адэгущылагъ, гъэшлэгъонэу зэрешIагъэхэм фэшI спортсменкэхэм зэрафэразэр арилуагъ.

«АКЪУ-Адыифым» тарихъышхо иI, зэлъашIэрэ тренерэу Джээнчэтэ СултIан ыцIэ ар пытэу епхыгъ. Шъуикуп осэшхо кыфэтэшIы, ащ амалышхохэр зэриIэр тиIошгъ мэхъу. Мы илъэсым кыщегъэжыгъэу финанс IэпыIэгъур хэпшыкIэу дгъэлъэшыгъ, спонсорыкIэхэр

къедгъэблэгъагъэх. ТапэкIи клубым иIофхэм языхт зыщыдгъэгъуазэзэ тиIыцт, Iофыгъохэр зэшIотхынэу тыхъазыр. АкIуачIэ кызэрехъэу спортсменхэр ешIэнхъу, текIоныгъаклэхэмкIэ тагъэгъушIонэу тэгъугъ. Джыдэдэм командэм ухъазырыныгъэ дэгъу иI. Тиспортсменкэхэр турнир таблицэм джыри ыпэкIэ зэрэщылгъыкIотэцтхэм тицыхъэ тель», — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

«АКЪУ-Адыифым» зэхъокIыныгъэхэр зэрэфэхъугъэхэр, клубым ипашэхэр, тренерхэр, спортсменкэхэм ащышхэр зэрэзэблахъугъэхэр шъугу къэтэгъэкIыжы. Клубым игенеральнэ пашэу агъэнэфагъэр гандболимкIэ Урысыем спортымкIэ имастерэу, «АКЪУ-Адыифым» щешIэцтыгъэ Светлана Кожубековар ары. Китаим иклубэу «Феникс» ыпэкIэ Iоф шызышIэгъэ Наталия Дерепаско тренер шъхъалэу агъэнэфагъ.

ПшэрылтыкIэхэр зыфагъэуцужьыгъ

2024-рэ ильэсым АР-м ибюджет епхыгъэ проектыр зэрагъэцэкIэщтым ыкIи 2025 — 2026-рэ ильэсхэм гухэлъэу цыIэхэм афэгъэхьыгъагъ «публичнэ едэлунхэу» АР-м иминистрэхэм я Кабинет зехицэгъагъэхэр.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, бюджет-финанс, хэбзэлахъ ыкIи экономикэ политикэмкIэ, предпринимательствэмкIэ, IэкIыб зэпхыныгъэхэмкIэ и Комитет ипашэу Iэцэ Мухьамэд ащ тхьамэтагъор цызэрихьагъ.

Ифтхьабзэм парламентым и депутатхэм ащыщхэр, муниципальнэ образованиехэм, къулыкъу зэфэшхьафхэм, общественнэ организациехэм япIыкIохэр, студентхэр, нэмыкIхэр хэлэжьагъэх.

Iэцэ Мухьамэд ипэублэ псалъэ «едэлунхэр» бюджет политикэм кышхьидэлъытэгъэ Iофтхьабзэу, шокI имылэу гъэцэкIэгъэн фаехэм зэрашхьыр кышхьихыгъэщыгъ. Ащ кызыэриуагъэмкIэ, республикэм щыпсэухэрэм бюджет ахьщэр зыдакIорэр, зыпэлухьэрэр ашIэным ифитыныгъэ яI. «Публичнэ едэлунхэм» ащ фэдэ амал къаты. Бюджет мылкур гъэфедатгъэ зэрэхуыгъэр шхьэихыгъэу, зэлухыгъэу цыфхэм зэралъагъэлэсырэм къеушыхьаты зыпари шъэф е чIэукъоцагъэ хэмьлэу ищыкIагъэм ар зэрэпэлугъахьэрэр. Бюджет

ахьщэр зэрагъэфедатгъэр «едэлунхэмкIэ» зэралъагъэлэсырэм имызакоу, республикэм интернет нэклубгъо шхьали, республикэ гъэзетхэми, финансхэмкIэ Министерствэм инэклубгъуи къарэхьэ. Шоигъоныгъэ зилэ пстэуми ахэмкIи ащ хэлгъэнхэ, яшIошхэр къыралотыкIынхэ альэкIыщт, амалэу цыIэмкIэ кыдэлъытагъэ хьушхьтх.

АР-м финансхэмкIэ иминистрэу Виктор Орловым 2024-рэ ильэсым АР-м ибюджет епхыгъэ проектыр зэрагъэцэкIэщтым ыкIи 2025 — 2026-рэ ильэсхэм гухэлъэу цыIэхэм нэлъасэ афишылгъэх. УФ-м и Президент лъэпкъ гухэлъхэм, нэмыкI социальнэ лъэныкъохэм афэгъэхьыгъэ унашъоу кышхьыгъэхэм, АР-м и Лышхьэ пшэрылтыу кыгъэуцухэрэм, федеральнэ министрствэхэм адашылгъэ зэзэгъыныгъэхэм къащыдэлъытагъэхэм ягъэцэкIэн пстэумэ апшъэ зэралыгъэр ащ кышхьыгъэщыгъ.

Министрэм кызыэриуагъэмкIэ, 2024-рэ ильэсым зэхэт бюджетыр хэхьохэмкIэ сомэ миллиард 30,3-рэ мэхъу. 2023-рэ ильэсым хэхьоху ялагъэм мы пчъагъэр

процент 18,8-кIэ нахъ макI. 2025 — 2026-рэ ильэсхэм ателъытэгъэ хэхьоху агъэнэфагъэр сомэ миллиард 25,6-рэ ыкIи 26,8-рэ фэдиз. 2024-рэ ильэсым телъытэгъэ хьарджыр сомэ миллиард 32-рэ мэхъу. 2023-рэ ильэсым агъэфедатгъэ хьарджыр процент 17,6-кIэ нахъ макI. 2025-рэ ильэсым хьарджхэр сомэ миллиард 26-рэ, 2026-рэ ильэсым сомэ миллиард 27,3-рэ. Хэбзэлахъэу ыкIи мыхэбзэлахъэу 2024-рэ ильэсым АР-м ибюджет ихьанэу агъэнэфагъэр сомэ миллиард 17. 2023-рэ ильэсым егъэпшагъэм, хэбзэлахъэу ыкIи мыхэбзэлахъэу республикэ бюджетым ихьагъэр сомэ миллион 672-кIэ нахьыб, проценти 104,1-м кIахъэу ар гъэцэкIагъэ хьуыгъэ.

Нэужым лъэныкъо пэпчъ — культурэм, гъогушыным, псэуплэ-коммунальнэ хьызмэтым, физкультурэм, спортым, нэмыкIхэм — апэлухьагъэхэм министрэм игъэкIотыгъэу къатегушылагъ.

Доклад ужым «едэлунхэм» ахэлэжьагъэхэм яупчIэхэм министрэм джэуапхэр къаритыжыгъ. **КИАРЭ Фатим.**

НатIэкъо Аминэт Исмахылэ ыпхьур

НатIэкъо Аминэт Исмахылэ ыпхьум ильэс 72-м итэу идунай ыхьожьыгъ.

Аминэт ильэс 30-м кIахъэу Адыгэ къалэ игъэзетэу «Единство» зыфилорэм Iоф щыIагъ, ильэс 12-м ащ ипэцагъ. ИлофшIэгъухэр ылытэхэу, исэнэхьат хэшIыкIышхо фырилэу, уахьтэм зэхьокIыныгъэу кыздихьыхэрэм ялытыгъэу Iоф ыгъэпсыщтыгъ. Iоф кыдэзышIэхэрэм яшIошхэр сыдигъокIи кыдильытэщтыгъэхэу, ягукIаехэми агъэгумэкIыщтыгъэу къаложьы. ПшъэдэкIыж ин хэлъэу зилоф зыгъэцэкIэщтыгъэ НатIэкъо Аминэт шьолъыр гъэзет пащэхэмкIэ анахъ лытэныгъэ ин зыфащыщтыгъэхэм ащыщ.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет гухэкIышхо щыхьугъ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу, ильэс 12-рэ район гъэзетэу «Единствэм» пэцэныгъэ дызезыхьэгъэ, республикэ журналистикэм ихэхьоныгъэ Iахьышхо хэзышIыхьэгъэ НатIэкъо Аминэт Исмахылэ ыпхьум идунай зэрихьожьыгъэр ыкIи щымылэжым игупсэхэмрэ кыпэблагъэхэмрэ афэтхьаусыхэ.

Адыгеим ижурналистхэм я Союз гухэкIышхо щыхьоху афэтхьаусыхэ НатIэкъо Аминэт игупсэхэм:

«Журналист IофшIэным лъэхъаным кыхилхьэрэ зэхьокIыныгъэхэм чанэу альпылпэщтыгъ, гъэзетым исайт зытIупщыгъэр Аминэт. Ащ ишIуагъэкIэ республикэм щыпсэухэрэм Адыгэ къалэ икъэбархэр ашIэнхэ амал ялэ хьуыгъэ, яджэхэрэм япчъагъи хэхьуагъ. НатIэкъо Аминэт цыIэныгъэ кIуачIэу хэлъыгъэр, нахьышум сыдигъокIи зэрэщыгуыщтыгъэр, ыгу ишъэбагъэ егъашIи тщыгъупшэщтэп. Тхьэм джэнэт лъапIэ кырирет».

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэм» иредакцие щылажьэхэрэм гухэкIышхо ащыхьугъ район гъэзетэу «Единствэм» ипашэщтыгъэу НатIэкъо Аминэт Исмахылэ ыпхьум идунай зэрихьожьыгъэр ыкIи иунагъо исхэм афэтхьаусыхэх.

2023-рэ ильэсым чэпыюгум и 26-м Пушкиным и Унэу Мыекъуапэ дэтым адыгэ культурэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэки Iофтхьабзэхэр цызэхэщтых.

Мы мафэм адыгэ IэпIасэхэм ялэшIагъэхэм якъэгъэлэгъон кызыэлуахыщт, флэшмоб зэхэщт, адыгэ шхыныгъохэм ахагъэлэщтых, мэфэки концерт цыIэщт. Сыхьатыр 2-м Iофтхьабзэр рагъэжэщт. АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет республикэм щыпсэухэрэри хьакIэхэри мэфэки Iофтхьабзэхэм арегъэблагъэх!

АР-м и Лышхьэ иунашъу

Рэзэныгъэ тхылъ етыгъэным ехьылагъ

Къэбар, телекоммуникационнэ технологийэхэмкIэ гъэхьагъэхэр зэриIэхэм фэшI Годунов Дмитрий Игорь ыкIом — мысатыу автоном организациеу «Урысые Федерацием и Правительствэ дэжэ щызэхэщтыгъэ аналитическэ гупчэм» ипашэ иапэрэ гуадзэ Рэзэныгъэ тхылъ етыгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
чэпыюгум и 17, 2023-рэ ильэс
N 254

Ныбджэгъу лъапIэхэр!

Тигъэзетеджэхэм макъэ ятэгъэлэу — кыхьащт ильэсым иапэрэ мэзих икIэтхэгъу уахьтэ макIо. «Адыгэ макъэр» кышхьуIуIэу шьуфаемэ, мыщ фэдэ уасэхэмкIэ ар кышхьутхыкIын шьуIэуIэщтыгъ:

Урысыем и Почтэ икьутамэхэм
Индексэу П4326-р:

мэзи 6-м — сомэ 1150,86-рэ;
мэзи 5-м — сомэ 959,05-рэ;

мэзи 4-м — сомэ 767,24-рэ;
мэзи 3-м — сомэ 575,43-рэ;
мэзи 2-м — сомэ 383,62-рэ;
зы мазэм — соми 191,81-рэ.

Индексэу П3816-р, фэгъэкIотэнхэр
зылэхэм апае

мэзи 6-м — сомэ 1130,58-рэ;
мэзи 5-м — сомэ 942,15-рэ;
мэзи 4-м — сомэ 753,72-рэ;
мэзи 3-м — сомэ 565,29-рэ;

мэзи 2-м — сомэ 376,86-рэ;
зы мазэм — соми 188,43-рэ.

«Адыгэ макъэр» зычIэт унэм шьущыкIатхэу ащ шьукъаIозэ шьухьыжын зыхьукIэ, ильэсныкъом тефэщт уасэр — соми 150-рэ.

Корпоративнэ шIыкIэIэ кIатхэхэрэм лъатыщтыр сомэ 240-рэ, гъэзетыр 15-м нахъ мымакIэу кышхьутхыкIын фае, МыекъуапэкIэ ар шьуи-лофшIапIэхэм къашхьуфIуащэжыщт.

Илъэси 100 гьогур кьызэринэкIыгъ

Адыгеим ипрофсоюзхэм я Федерацие зызэхащэгъэр чэпыогум 22-м илъэси 100 мэху.

зэнэкьокьухэм ыкIи коммунистическэ лофшIакIэм ибригадэхэм якIэщаклох.

Хэгъэгъу зэошхом илъэхъан ыкIи ащ ыужырэ илъэхъэм хэбзэ пшэрылъ гъэ-нэфагъэу профсоюзхэм ялэхэр агъэцкIэнхэу хьугъэп. Ау хэгъэгъум Iэпылэгъу-шIоу илагъэх, заводхэр, фабрикэхэр гъэкощыгъэнхэм хэлэжыгъэх, улагъэхэм ыкIи зихульфыгъэхэр заом кIуагъэхэм яшIуагъэ арагъэкIыгъ. Чылэхэр, мэкъу-мэщыр кьэлэтыгъэным яшъыпкьэу хэлэ-жыгъэх.

— 1958-рэ илъэсым профсоюзхэм я Адыгэ хэку Совет агъэпсыжыгъагъ ыкIи ащ ипашэу Лэхъусэжэ Алыгъ агъэна-фэ, — кьелуатэ Устэ Руслан. — Ащ ыныбжэ хэклотагъэу, Адыгеим ипрофсо-юзхэр зыщылэхэр илъэс 80 зэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ мэфэкI лофтхьабзэу редгъэ-кIокIыгъэм кьедгъэблэгъэгъагъ. Ащ ыуж Адыгеим ипрофсоюзхэм пэцэныгъэ дызэрахъагъ Бислангъур Ибрахимэ, Пэклэшхо Хьалимэ, Алыбэрд Рэмэзан.

Советскэ Союзыр зызэбгырэзыжым, промышленнэ предприятияхэри мэкъу-

альэкIыгъ. лофшIакIэ амалыкIэхэр кьы-зIагъэхъагъ, зыми фэмыдэ зэхэтыкIэу ялагъэр кьызэтырагъээнхэр афызэ-шIокIыгъ. Ащ фэдэ зэхэтыкIэ кьэралы-гъом щызэхэщэгъэ зы общественнэ организации, зы политическэ партии илэп.

— ЛэхъаныкIэм диштэу социальнэ зэдэлэжыныгъэр стратегическэ лъэны-кьоу тIофшIэн кьыхъагъ. Хэбзэ кьу-лыкьушIэхэм, профсоюзхэм ыкIи лоф-шIэн языгъэгъотыхэрэм зэдэгущылэгъу агъэпсынымкIэ УФ-м и Президент кьы-хихыгъэ лъэныкьом амал кьаритыгъ. лофшIэн языгъэгъотыхэрэмрэ лофшIэ-хэмрэ яшIоигъоныгъэхэр зэдаштэнхэм-кIэ социальнэ зэдэлэжыныгъэр мэхъанэ зилэ площадкэ афэхъугъ. А лъэныкьор тиреспублики дэгъоу щыпхыращыным Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат ыналэ тет. Профсоюзхэм я Федерацие джырэ лэхъаным гъэсэнхыгъэм, псауны-гъэр кьэухъумэгъэным, мэкъумэщ хьы-змэтым, кьэралыгъо учреждениехэм, культурэм ыкIи фэло-фашIэхэр зыгъэца-

джэхэрэм зэтыгъо ахъщэ Iэпылэгъоу сомэ мин 30 — 50 араты.

ХэушъхьафкIыгъэ дзэ операцием хэлэжырэ тидзэкIолхэри профсоюзхэм ащыгъупшэхэрэп. Республикэ, район ыкIи ублэлпэ организациехэм акIуачIэ-кIэ аугъоигъэ ахъщэ ыкIи шIушIэ Iэпылэ-гъур ахэм афатIупшы.

МэфэкIым епхыгъэ лофтхьабзэхэр

— Адыгеим ипрофсоюз движение лэшIэгъу мэфэкIыр хегъэунэфыкIы, — ело Устэ Руслан. — Профсоюзхэм ятарихкIэ мыщ мэхъанэу илэр кьыдэт-лытэзэ, тызхэт илъэсыр гъэшIэгъонэу итщынэу итхъухъагъ. Ащ кьыдыхэлъы-тагъэу, псауныгъэр кьэухъумэгъэным, спортым япхыгъэ ыкIи просветительскэ нэшанэ зилэ лофтхьабзэхэр редгъэкIо-кIыгъэх.

Тигущылэгъу кьызэрэтифIотагъэмкIэ, патриотическэ оредым иреспубликэ Фестивалэу «Родина — моя Россия» зыфилорэр мы илъэсым игъэтхэпэ зэха-щэгъ. Ащ куп 50-м ехъу хэлэжыагъ. Теклоньгъэ кьыдэзыхыгъэхэм жьоныгуа-кIэм и 1-м мэфэкI лофтхьабзэу кьэлэ паркым щыкIуагъэм концерт кьыщатыгъ.

Джащ фэдэу, жьоныгъокIэ мэфэкIхэм япэгъокIэу район гупчэхэм ыкIи кьалэу Мыекьуапэ физкультурнэ лофтхьабзэу «Профсоюзным маршрутами к долго-летию» зыфилорэр ащыкIуагъ. ПэшIоры-гъэшъэу агъэнэфэгъэ чыплэхэм якIуа-лэхэзэ, километритIу хьурэ гьогууанэр кьакIугъ. ПстэумкIи нэбгырэ 1000-м ехъу ащ хэлэжыагъ. Урысыем и Мафэ ехьулэу республикэ зекIо слетэу Мыекьопэ районым щызэхэщэгъэм нэбгыри 150-м ехъу кьекIоллагъ.

Чэпыогъу мазэм профсоюз спарта-киадэ ыкIи сурэттехыгъэхэм язэнэкьо-кьоу «Профессия в лицах» зыфилорэр щылагъэх. Ахэм профсоюзхэм ахэт нэбгырэ мини 2-м ехъу зэрэщэлэн альэкIыгъ.

— Профсоюзым хэтхэм зэкIэми ты-рэгущо ыкIи насыпгъэкIэ тэпытэ мыщ фэдэ илъэси 100 юбилеим тыкьынэсынэу зэрэхъугъэм. Общественнэ лыплъэным-кIэ, цыфхэм яшIоигъоныгъэхэр кьилоты-кIыгъэнхэмкIэ, зэлухыгъэ зэдэгущылэгъу занкIэхэр адэшIыгъэнхэмкIэ кьэралы-гъо хабзэм тырищыкIагъэу зэрэщытыр илъэс пчъагъэхэм кьакIолI профсоюзхэм кьагъэшIыпкьэжыны альэкIыгъ. Джьыри тапэкIэ джа зэдэлэжыныгъэр зэрэлъыд-гъэклотэщтым, зэрэдгъэпытэщтым тапы-лышт. лофыгъоу тилэхэм язэшIохынкIэ Iэпылэгъу кьытфэхъухэр АР-м и Лы-шхъэу Къумпыл Мурат, Кьэралыгъо Советым — Хасэм и Тхаматэу Влади-мир Нарожнем, федеральнэ профсоюз штаб шхъалэм ипашэу Михаил Шма-ковым тафэраз, — хигъэунэфыкIыгъ Адыгеим ипрофсоюзхэм я Федерацие ипашэу Устэ Руслан.

ИШЬЫНЭ Сусан.

Тарихъ гьогур

— 1923-рэ илъэсым чэпыогъум и 22-м Адыгэ (Черкес) автоном хэкум ипрофсоюзхэм яапэрэ зэфэс кьалэу Краснодар щызэхэщэгъагъ. Ащ кьы-щегъэжыагъэу чыплэ зэфэшъафхэм ащылэгъэ профсоюз ячейкэхэр зэхагъэ-хъажыкIы, зыкIыныгъэ зыхэлъ, хэку зэхэт профсоюз агъэпсыгъ. Апэрэ зэфэ-сым хэлэжыагъэхэм ясурэт хьарзынэщым кьыхэнагъ. Ахэм ащышхэр ары хэку профсоюз организацием игъэюрышIапIэ ихэдзын орган хэхъагъэхэр. Адыгэ хэку исполкомым ыцIэкIэ Хьахъурэтэ Шы-хъанчэрые хэлэжыагъ, хэкум иэкономикэ изытет фэгъэхыгъэу кьыщыгушIагъ. Профсоюзхэм яхэку организацие апэрэ тхаматэу илагъэр Т. Пташкиныр ары, — кьылуагъ Устэ Руслан.

Ылъэ зэрэтеуцагъэр

Я 20 — 30-рэ илъэхъэм профсоюз-хэм заушъомбгъу, народнэ хьызмэтыр кьэлэтыгъэным чанэу хэлажъэх. Апэрэ сэнэхъат организациехэр гъэсэнхыгъэм, псауныгъэр кьэухъумэгъэным альэны-кьокIэ кьащызэлухынхэу рагъажъэх. КIэкIэу ахэм ацIагъэхэр Рабпрос, Ме-дикосантруд.

1924-рэ илъэсым чэпыогъум и 1-м ехьулэу профячейкэ 91-рэ зэхэщэн альэкIыгъ, ахэм нэбгырэ 1850-рэ ахъ-хъагъ. Илъэс зытешIэм, пчъагъэр 120-м ехъугъ ыкIи нэбгырэ 3300-м фэдиз кьызэлъыубытыгъ.

Илъэхэр лыпкIуатэхэ кьэс профсо-юзхэм кьалэтырэ лофыгъохэм ыкIи унашъоу ашIыхэрэм ямэхъанэ нахь кIуачIэ ялэ мэхъу. Ащ дакIоу, щылэны-гъэм илъэныкьом пстэуми кьащыуцурэ лофыгъохэу зыпIымылэсыхэрэ щылагъэл. 1933-рэ илъэсым кьэралыгъо социальнэ страхованием илофыгъо зехъэгъэныр профсоюзхэм апшъэ кьыралъхъажыгъ.

Я 60 — 80-рэ илъэхъэм профсоюзхэм правовой инспекциехэр яструктурэ кьы-хэхъэх, лофшIэным ыкIи псэупIэм япхы-гъэ хэбзэгъэуцугъэхэр зэрагъэцакIэхэрэм лыплъээнхэу фитыныгъэ ялэ мэхъу. НыбжыкIэхэм, пенсионерхэм, еджакIо-хэм, бзылфыгъэхэм лоф адэзышIэщт комиссиехэр зэхэщэх. Социалистическэ

Адыгеим ипрофсоюзхэм я Федераций.

мэщ хьызмэтри кьызэтеуцагъэх. Пен-сиехэри лэжыапкIэри игъом кьамытхэу рагъэжыгъагъ. А пстэум кьапкьырыкIы-хэзэ профсоюзхэм ялофшIэн зэблахъун фаеу хьугъагъэ, социальнэ лофыгъохэр нахь пхъэшэныгъэ хэлъэу кьалэтыхэу ыкIи агъэцакIэхэу аублэ.

Я 90-рэ илъэхэр тарихъым зэрэхэ-хъагъэхэр чыплэ зэфэшъаф пстэуми емызэгъ зэхэхъэхэр бэу зэрэщыкIоты-гъэхэр ары. Цыфхэм профсоюзхэр нахь пытэу агоуцагъэх. Профсоюзхэм зы-кьызэрагъэлъагъорэм ыкIи социальнэ-экономическэ лъэныкьохэмкIэ еплъы-кIэ-екIолIагъу кьыхахыхэрэм ялпыты-гъэу хабзэмрэ цыфхэм лофшIапIэ языгъэгъотыхэрэмрэ нахь закьыфагъэ-загъ, зэгурылуагъэх, яшIуагъэу кьакIорэр нахьыбэ хьугъэ.

ЛэхъаныкIэм зэрэхъагъэхэр

Зэрэкьэралыгъоу, тэ тиреспубликэки профсоюзхэм кьыныгъо пстэури зэпачын

кIэхэрэм япрофсоюз организациехэр хэхъэх. Непэрэ мафэм ехьулэу ащ ублэлпэ организацие 500-м ехъу кьыхе-убытэ, ахэм нэбгырэ мин 30-м ехъу ахэт, — хигъэунэфыкIыгъ Устэ Рус-лан.

лофшIэнэу агъэцакIэрэр

Илъэс кьэс, гурытымкIэ, юридиче-скэ, социальнэ-лофшIэн зэфыщыты-кIэхэм ыкIи ясэнэхъат епхыгъэ лофы-гъохэмкIэ нэбгырэ мин 1,5-мэ проф-союзхэм закьыфагъазэ. Отраслэ зэфэшъафхэм япрофсоюзхэм ахэтхэм материалнэ Iэпылэгъу гъэнэфагъэхэр арагъэгъоты. Iзэплэ-зыгъэпсэфыплэхэм агъакIохэрэм ащ тефэрэм ипроцент 20 фэгъэклотэнэу афашIы, гьогупкIэу чы-плэм зэрэнэсытхэм, Iзээн лофтхьа-бзэхэм ауасэ изы Iахь кьафызэклагъэ-кIожы.

Профсоюзым хэтхэу уз хьылъэ кьы-зыфыкьокIыхэрэм ыкIи бэрэ сьма-

Унэгъо шхыным текырэп

Хабзэ зэрэхъугъэу, чъэпыогум и 20-м пщэрыхьаклом и Мафэ хагъэунэфыкы. Бзыльфыгъэ пэпчъ ар ипшъэрыль шхьалэхэм ащыцъу алъытэ, ау мы сэнэхъатым зищылэныгъэ гъогу езыпхыгъэу, мафэ къэс нэбгырипш пчъагъэ зыгъашхэхэрэм уасэ афэпшыныр атефэ.

Чэсэбий Мирэ ищытху аригалоэ мы сэнэхъатым илъэс 44-рэ хъугъэ лоф зыришлэрэр. Пщыжъхъэблэ гурыт еджаплэм ыуж Налщык дэт технологическэ колледжым члэхъагъ ыкли еджэныр къызиухыгъэ 1979-рэ илъэсым къыщегъэжъагъэу а сэнэхъатым рэлажъэ. Мыекъуапэ дэт шаплэу N 1-м лофшлэныр щыригъэжъагъ, бэрэ ащ щымылажъэу гурыт еджаплэу N 2-м кложыгъэ. Илъэс эклэпыклохэм клэлэеджаклохэр ыгъэшхэнхэр ипшъэрыль. Мы аужырэ илъэсипшым гурыт еджаплэу N 3-м ишаплэ лоф щешлэ.

— Клэлэцыкълухэм шхынымкля зэхэдз нахь ашлы, ахэм агу рихъэу упщэрыхъаныр нахь къин. Арэу щытми, тишаплэ къэклоплэрэ клэлэеджаклохэр дэгъоу машхэх, ащ тегъэгущо. Сабыйхэр гъэшхыкыгъэхэу члэжынынхэр ары тэ типшъэрылпыр, — **elo тигушылэгъу.**

Пщэрыхъанымкля анахь разряд иныр Мирэ ил. Iэшлоу, дэгъоу упщэрыхъаным шъэфэу хэлъыр эклэ ешлэ ыкли илофшлэгъухэм ишлэныгъэхэмкля адэгуащэ. Зыщыпщэрыхъэхэрэм тызычлахэм, общественнэ пщэрыхъаплэхэм афэмыдэу, унагъом щыпщэрыхъэхэрэм фэдэу мэ Iэшлэу члэуштыгъ. Пчэдыжышхэр джыри арагъэшлыштыгъ, ау пщэрыхъаклохэр щэджэгъуашхэм ишлын ыуж ихъэгъагъэх.

— Клэлэцыкълухэм ашхыщтыр шапхъэхэм сыдигъокли адиштэн фае, ащ лъэшэу лъэплэхэ Мыеклопэ къэлэ администрацием

гъэсэныгъэмкля и Комитет тхьамэфитлу къэс клэлэцыкълухэм ядгъэшхынэу щытыр, джащ тыблэмыкляу тэгъашхэх. Мафэ къэс щыгъэу ашхырэм нэмыкляу хэтэрыклхэр, пхъэшхъэмышхъэхэр ятэтых, щэджэгъуашхэм лэпс зэфэшхъафхэр е борщ хэт. Сабыйхэм зи къырамынэу яттыгъэр зашхыкля, агу зэрэрихыгъэр тэльэгъу, тигуапэ мэху, — **elo Мирэ.**

Чэсэбий Мирэ илъэс пчъагъэ

хъугъэу пщэрыхъаплэм ипащэш, клэлэцыкълухэм ашхыщтымкля пшъэдэклыхь ин ехы. Анахь гъомылэ дэгъухэр сыдигъокли къыхехых, ахэм ягъэфедэнкля лпалъэу ялэр еуплъэклы. Непэрэ

Мирэ илъэс эклэпыклохэм ежъ исабийхэм афэдэу клэлэеджэкло мин пчъагъэмэ ыупщэрыхъыгъэ шхынхэр аригъэшхыгъ. Зы мафи къыхихыгъэ сэнэхъатым рыклэгъожыгъэп.

мафэм ехъуллэу клэлэеджэкло 800 фэдиз мафэ къэс агъашхэ. Пчэдыжышхэм купипплэу гошгъэхэу къэклох, щэджэгъуашхэм тлогъогогъо Iанэхэр къашых. Зэклэмкли шаплэм тысылэ 220-рэ ил. А 1-рэ классхэм къыщегъэжъагъэу я 4-м нэс ыпкля хэмылэу агъашхэх, джащ фэдэу гъот маклэ зилэ, унэгъо лужъухэм къарыкыгъэхэм фэгъэклотэнхэр ялэх. Шаплэм дыхэтэу буфетым лоф ешлэ, мафэ къэс булкэ цыкълухэр ащ цагъажъэ, ахэр ныбжыкълэхэм якласэх.

Мирэ илофшлэгъухэр игъу-

сэхэу къэбзэныгъэм лъэшэу лъэплэх, зэрыпщэрыхъэхэрэ хъакъу-шыкълухэм уакъырыщэу, зэпэлэдыжъэу пщэрыхъаплэм члэтых, сьд фэдэ комиссиие къафэклагъэми, шыклагъэ къахагъэщырэп, зэрифэшъуашэу лоф ашлэ.

— Блэклыгъэ илъэсхэм япъытыгъэмэ, тилофшлэн зэхапшлэу нахь псынклэ хъугъэ, игъэкло-тыгъэ гъэцэкляжынынхэм яшлуа-гъэклэ аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ оборудование къытфычлагъэуцагъ. Тызыщыпщэрыхъэрэ хъакухэр, Iэм-псымэхэр эклэ клэ, гъэушылэпшэ 5 къытфычлагъэуцагъ, шхъафэу пцэжъыехэр, былымпыр, чэтылпыр, щэм хэшлыкыгъэхэр адэлтых. Нэмыкляу тищыклагъэхэри джы тилэх, — **elo тигушылэгъу.**

Мирэ «сыпащ» ымылоу, зыщыщыклагъэм илофшлэгъухэм Iэпылэгъу афэху.

— Тызэгурьложъэу тилофшлэн тэгъэцэкля, нэбгырэ пэпчъ ищытху плонэу лоф ешлэ, зэклями япшъэрылхэр зэрифэшъуашэу агъэцэкля. Пчэдыжыым сыхъатыр 6-м лофшлэныр аублэ. Тхъацум хашыкыштыхэр рагъажъэх. Клэлэеджаклохэр купкупэу къызэрэклохэрэм къыхэкыкля мафэ къэс Iанэм гъогогъуи 6 къытырагъэуцо, тырахыжы. Зэклями тызпылпыр зы — унэгъо шхыным фэдэу, клэлэцыкълухэм агу рихъэу тыпщэрыхъаныр, къафытедгъэуцоныр, гушлэхэзэ таджъэ къэклонхэр ары, — **къылуагъ ащ.**

Чэсэбий Мирэ илъэс эклэпыклохэм ежъ исабийхэм афэдэу клэлэеджэкло мин пчъагъэмэ ыупщэрыхъыгъэ шхынхэр аригъэшхыгъ. Зы мафи къыхихыгъэ сэнэхъатым рыклэгъожыгъэп, лоф зыщышлэрэ шаплэр анахь дэгъукля къызэрэхэщыштым сыдигъуи фэлэжъагъ.

ДЕЛЭКЪО Анет.
Сурэтхэр: А. Iэшын.

«Лъэныкъо гупс»

Пщыкэнэ Мае итхылъ илъэтегъэуцэ культурэм и Унэу Улапэ дэтым щыкӀуагъ. Тхылъым икыдэгъэкӀын зилахышӀу хэзылхыагъэхэр, ащ кыдэхыгъэ тхыгъэхэр зыфэгъэхыгъэхэр лӀфтхыабзэм къекӀолагъэх, мэфэкӀ шыкӀэм тетэу ар кӀуагъ.

Тхылъыр адыгабзэкӀэ ыкӀи урысыбзэкӀэ тхыгъэ. Къуаджэм ищылакӀэ, заом, зэоуж лъэхъаным къоджэдэхэм кӀинэу альэгъугъэм, лӀфшӀаным щыцӀэрылӀохэм, ветеранхэм, лъэпкъ зэфыщытыкӀэхэм, еджапӀэм ищылакӀэ ыкӀи нэмыкӀхэм афэгъэхыгъэхэр ащ дэтых. Улапэ дэс цыф кызырэкӀохэм якъэбар зэрэеспубликӀэу аригъэшлагъ.

«Адыгэ макъэм» иредактор шхъалӀэу МӀщлӀкъо Саидэ гущыӀэ зыратым, тхылъым икы-

дэгъэкӀын епхыгъэ гъогур къэзэрэуӀоигъэхэм къафилотагъ. Ащ еджэрэ пстӀэуми Улапэ, ащ дӀсхэр шӀу зэраригъэлыгъурэр кыхигъэщыгъ. Итхыгъэхэм купкӀ ахэлъэу, кызытегушӀыӀэрэм цыфым гуфӀэбаныгъэ фырилоу зэрэзыхигъэуцагъэр кыкӀигъэтхыгъ.

Илъэс 25-м ыугъоигъэ тхыгъэхэр мыщ кыдэхыагъэх, нӀклубгъо 600 мӀхъу. Мае сыдигъокӀи чанэу, къуаджэм, районым ащызэхӀащэрэ лӀфтхыабзэхэм ахэлэжыагъ, илъэс пчӀагъэрэ

кӀэлэегъаджӀэу Улапэ гурыт еджапӀэм лӀф щышлагъ, ащ ыуж илъэс 16-рэ социальнӀэ лӀфышлагъ, ауужырӀэ илъэсхэм «Адыгэ макъэм» икорреспондентӀэуи районым щылагъ, ныхэм, бзылфыгъэхэм ясоветхэм ахэт.

— Тхыгъэхэр згъэхъазырыхэ зэхъум кӀин кысшымыхъоу сыгу илӀыр кыслютыкӀыгъ. Къуаджэм кыкӀугъэ гъогур, цыф шлагъохэр зэрэдӀсхэр зӀкӀэми язгъашӀэ сшӀоигъуагъ. ТикъоджэдӀсхэм ягъэхъагъэхэр тарыхым хэхъанхэр атефӀэ. Тхылъыр

кыдӀэкӀынымкӀэ зишӀуагъэ кысӀкӀыгъэхэм, непӀэ лӀфтхыабзэм къекӀолагъэхэм, зӀхӀахӀэр зӀхӀэ-зыцӀагъэхэм сызӀрафӀэразэр къасломӀэ сшӀоигъу, — кыӀуагъ Мае.

Лъэтегъэуцор гъӀшӀэгъонӀэу, художественнӀэ гъӀпсыкӀэ илӀэу кӀуагъэ, илъэсыбӀэрэ кӀэлӀцыкӀухэм зӀрахӀыгъэр кыушыхӀатӀэу, ахэр сценэм тетхӀэу Мае кытырашагъ. КыткӀӀэхъухӀэрэ лӀэужхэм тхылъыр кызырафӀэ-федӀжышӀтым, къуаджэм итарихъ кызырӀрахышӀтым щӀэч хӀӀӀӀӀ.

ПщыкӀэнэ Мае шхъӀекӀафӀэ фӀзышӀӀэу, лӀытӀэныгъэ езыхӀэу мы мафӀэм кӀэгущылагъэр бӀэ. ИтеплӀӀӀӀӀ рӀхъатӀэу, лӀушӀэу, цыфышӀлоу, хъалӀӀӀӀӀ, акылыгъэ хӀӀӀӀӀӀ зӀрӀщытыр ахэм кӀауагъ. лӀф зыдӀшлагъэхэм, ригъэджагъэхэм, къоджэдӀсхэм агурӀуагъ, агъӀлапӀӀӀ. Цыфхэм зӀрафӀэгумӀкӀырэр кыхӀӀӀӀӀ,

уасӀэ афӀшӀӀэу зӀрӀтхӀагъэр, къуаджэм щыпсӀурӀэ унагъохэр уапашхъӀэ кызырӀэригъэуцӀохӀэр кыхӀагъӀӀӀӀ.

Улапэ къоджӀэ псӀӀӀӀӀ ипащӀэу КуфӀэнэ Анзор къоджэдӀсхэм ацӀӀӀӀ ПщыкӀэнэ Мае зӀрӀфӀэразэр кырылӀуагъ ыкӀи Щытхъу тхылъ кырытыгъ. КрасногвардейскӀэ район администрацием культурӀэмкӀэ и ГъӀорышӀлапӀӀэ ипащӀэу Екатерина Макинам кызырӀэхигъӀӀӀӀӀӀӀ, ПщыкӀэнэ Мае щысӀтӀехыпӀӀӀӀ яӀ, сьд фӀӀӀӀӀ лӀфтхыабзӀ зӀхӀащӀӀӀӀӀ, непӀэ кызынӀэсыгъэм чанӀэу хӀӀӀӀӀ. Ащ пае Щытхъу тхылъ кыфигъӀӀӀӀӀӀӀ.

Улапэ ыцӀӀӀ чыжӀӀӀӀ зыгъӀӀӀӀ тхылъӀэу «Лъэныкъо гупс» зыфилорӀэр зытхыгъэ бзылфыгъэм ищытхъу бӀэрӀ ауагъ, псауныгъэ пытӀэ илӀӀӀ джыри илъэсыбӀэ кыгъӀӀӀӀӀӀӀ фӀӀӀӀӀӀӀӀ.

ДЕЛӀКӀО Анет.

СурӀтхӀэр: А. лӀшӀын.

Урысые ныбжыкӀӀэ форумым щытекӀуагъ

МыекӀопӀэ кӀӀӀӀӀӀ технологическӀэ университетым ия 4-рэ курс щеджӀэр Вячеслав Егузовым гъӀсӀэныгъэ ыкӀи шӀӀӀӀӀ организациӀэхэр зыхӀӀӀӀӀӀӀ урысые зӀнӀкъокум апӀрӀэ чыпӀӀӀ кыщыдӀхыгъ.

Урысые ныбжыкӀӀэ форумӀэу кӀӀӀӀ Москва щыкӀорӀэм ибжыхъӀэ сессиие тырагъафӀэ студентым кыӀӀӀӀӀӀ шӀухъафтыныр кыратыжыгъ. Мы лӀфтхыабзӀэр зыфӀгъэхыгъэр ныбжыкӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀӀ гъӀӀорышӀӀӀӀ хӀӀыкӀӀӀ фырялӀӀэу гъӀсӀӀӀӀӀӀ, хӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ягъӀӀӀын лӀфшӀӀӀ хӀӀӀӀӀӀӀӀ ары. «СӀэ сӀхӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ» зыфилорӀэ лъӀныкӀор ары Вячеслав зыщытекӀуагъэр.

Урысые зӀнӀкъокум нӀбгыри 174-рэ хӀӀӀӀӀӀ, ахэр шӀӀӀӀӀ 40-мӀ кӀӀӀӀӀӀӀ, гъӀсӀӀӀӀӀ организациӀе 83-рэ кӀагъӀӀӀӀ.

ГъӀшӀӀӀӀ, Вячеслав апӀ МедициӀнӀэ институтыр ары зычӀӀӀӀӀӀӀ, педиатрии лъӀныкӀор кыхыхыгъагъ. Ау уахътӀэ зытӀӀӀӀ, МКӀӀУ-м чӀӀӀӀӀӀ, экономикӀэм иинформациӀоннӀэ системӀэхӀмӀрӀэ юридическӀи мӀрӀӀӀӀ факультетыр ыгукӀӀэ нахъ ыштагъ. КонференциӀе зӀфӀшӀхъафхэм, форумхэм, лӀнӀ хъураехэм студентыр чанӀэу ахӀӀӀӀӀ,

ахэм апкӀ кыкӀыкӀӀэ ныбжыкӀӀэ форумым зыфигъӀӀӀӀӀ ылъӀӀӀӀ, зӀнӀкъокум рихъылӀӀӀӀ шӀӀӀӀӀ лӀфшӀагъэр ыгъӀӀӀӀӀ.

АдминистративнӀэ ыкӀи уголовнӀэ правӀэмкӀэ кафедрӀэм идоцентӀэу, социологиӀе шӀӀӀӀӀӀӀ кӀандидатӀэу Наталья Суетинар ары студентым илӀфшӀагъэ пӀӀӀӀӀӀӀ дызӀзыхъагъэр. «Мыщ фӀӀӀӀ зӀнӀкъокум, форумхэм студентхэр зӀрахӀӀӀӀӀӀ ишӀуагъӀӀӀ, ахэм нахъ заушӀӀӀ, ялӀфшӀагъӀӀӀ уасӀэу кӀафашӀырэм елӀытыгъӀӀ ыпӀӀӀӀ мапӀӀӀӀ, яеджакӀи хӀӀӀӀ», — елӀ Н. Суетинам.

«АпӀр мыщ фӀӀӀ зӀнӀкъокум зызӀрӀӀӀӀӀӀӀ, ащ пае тӀӀӀӀӀ сӀгумӀӀӀ. ТикъӀӀӀӀӀ ишӀӀӀӀӀӀӀӀ ащыпсӀӀӀӀ нӀуасӀэ сафӀхъуӀгъ, тӀшӀӀӀӀӀӀӀӀ тӀызӀдӀгӀоцагъ. Тиуниверситет ипащӀӀӀ зызӀрафӀэразэр кыхӀӀӀӀӀ сшӀоигъу, ахэр ары мы зӀнӀкъокум сыхӀӀӀӀӀӀ амалышӀӀӀ кысӀзытыгъӀӀ», — кыӀуагъ Вячеслав.

Адыгэ кӀӀӀӀӀ университетым икомандӀэ программированиӀэмкӀэ дунӀэ зӀнӀкъокум хӀӀӀӀӀ, финалым нӀсыгъ.

АКЪУ-м икомандӀэ
игъӀӀӀӀӀӀ

2023 — 2024-рӀэ илъӀсхэмкӀэ Урысые ПоволжӀем ыкӀи КъыблӀэм ячемпионатхэм язичӀэзыу едзыгъо ыпӀӀӀӀӀ командӀэм кызырӀӀӀӀӀ. ICPC программированиӀэмкӀэ зӀнӀкъокум командӀэ 447-рӀэ хӀӀӀӀӀ, хӀушхъафыкӀыгъэм — 397-рӀэ.

ПӀрыохъу 13 командӀэм кӀапагъохыгъ, ары пӀӀӀӀ алгоритмӀэ шхъаф кӀафаугупшысыгъ ыкӀи программированиӀем ыбзӀкӀӀ тхыгъӀэу ахэр кӀӀӀӀӀӀ.

ШӀӀӀӀӀ хӀӀӀӀӀӀӀ ыкӀи цифрӀэ технологиӀехэмкӀэ ИнститутӀэу АКЪУ-м илӀэм иступентхъу Александр Кузнецовыр, Владислав Нестеровыр ыкӀи Владимир ВерденкӀэр зыхӀӀӀӀӀ командӀэм я 18-рӀэ чыпӀӀӀ кыдӀхыгъ ыкӀи чемпионатым ифинал ихъаным ифитыныгъэ илӀэ хъуӀӀ.

Адыгэ кӀӀӀӀӀ университетым икомандӀэ гъогӀгъуихӀэ мыщ фӀӀӀ зӀнӀкъокум гъӀӀӀӀӀ кӀащигъӀӀӀӀӀӀ. КомандӀэм итренерыр хысапымӀр компьютернӀэ шӀӀӀӀӀӀ хӀмӀрӀӀӀ факультетым информациӀоннӀэ технологиӀехӀмӀр зыӀнӀгъончӀӀӀӀӀ икафедрӀэ ипащӀӀӀ АлыӀе Марат.

ШӀуру кӀӀӀӀӀӀӀ, International Collegiate Programming Contest (ICPC) зыфилорӀэр программированиӀэмкӀэ дунӀэ зӀнӀкъокум анахъ инӀӀэ студентхэм афызӀхӀӀӀӀӀ ащыцӀ. Ар 1970-рӀэ илъӀсым кыщегъӀӀӀӀӀ рагъӀӀӀӀӀ. Дунаим тет хӀӀӀӀӀ 100 фӀдизмӀэ яапшӀӀӀӀ еджӀӀӀ мини 3-мӀ ащеджӀӀӀ студент анахъ дӀгъуӀхэр ащ хагъӀӀӀӀ.

Адыгэ кӀӀӀӀӀ университетым
ипресс-кӀулыкӀу

Тарихъым илотакъу

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтышлэу Къуанэ Аслъан ыныбжь илэс 80 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ къэгъэлыгъоныр Мыекъуапэ исурэт къэгъэлыгъуапэ чъэпыогум и 17-м къыщызэлуахыгъ.

тичълопс идэхагъэ искусствэмрэ шъэныгъэмрэ илэшагъэхэм ащызэлуигъэклагъэх. Сурэтхэм художественнэ амалэу ащигъэфедэхэрэм осэшхо фэтэшлы, Аслъан имэфэкклэ тыфэгушлэу.

Зэхахъэм икълухым къэзэрэгъуогъэхэм зафигъаззэ Аслъан къылуагъ:

— Уасэ къысфашлэу, сагъэ-лъаплэу илэс 80 сызэрэхъугъэм фэгъэхыгъэ къэгъэлыгъоныр зэрэсфызэхагъэмклэ лъэшэу сафэраз. 1968-рэ илэсым щегъэжыгъэу сурэт сэшы. Ахэр афэгъэхыгъэх адыгэ лъэпкъым ишэн-хабзэхэм, тичълопс дахэ, Кавказ заом ихъаб, лэжъэкълэ жьугъэхэм ящылэклэ, ахэтых ахэм цыф цлары-лэхэм япортретхэр, нэмыкхэри. Сищылэныгъэ гъогу сыфэраз, сисурэтхэр сисабыйхэм фэдэу шу сэлъэгъух. Сынэ ылъэгъурэр слэ есэгъэшлы. Цыфэу илэшагъэхэр зыпытэхэрэм сагъэгущо, тамэ къызгуагъаклэ.

Ищылэныгъэ гъогу

Адыгеим инароднэ ыкълэ изаслуженнэ сурэтышлэу Къуанэ Аслъан къуаджэу Джамбэчы 1943-рэ илэсым къыщыхъугъ,

нэрылгъэу къытфешлы. Лъапсэр зыгъэпытэрэ цыфым лъэужхэр зэрэпхы, цыфхэр зэфещэх», — къылуагъ А. Бырсырым.

Сурэтышым иныбджэгъу хьаллэу, Урысыем изаслуженнэ сурэтышлэу Къат Теуцожь гущылэгъу тызыфэхъум къытфиолтагъ: «Иныбжыкълэгъум къыщыублагъэу лэжъакълэ, цыфышлэ, бэрэчэт. «Бэмыло башлэ» зыфалохэрэм Аслъан ащыщ. Икълэс сэнэхъатэу ыгуи ыпси зыфаклорэм егугъоу лоф дишлэзэ, игъогу къырыкълуагъ, сыфэгушлэ имэфэкклэ, непэ къэхъугъэу сэлъытэ».

Къокълэпэм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэкълэ Къаралыгъо музей и Темыр-Кавказ къутамэ ипашэу Шъэуапцэкълэ Аминэт сурэтышым гущылэ фабэхэр къыфилуагъ: «Лъэпкъым, хэгъэгоу зыщыпсэурэм афэшъыпкъэу, гуетыныгъэу хэлыр неущрэ мафэм фигъэлырышлэзэ Къуанэ Аслъан лоф ешлэ. Цыф цлары-лэхэр, адыгэ лъэпкъым ищылэклэ,

АР-м культурэмклэ иминистрэ игуадзэу О. В. Равшинам къэгъэлыгъоныр къызэлуихыгъ ыкълэ Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэ къыфигъэшъошэгъэ Рзэныгъэ тхылъыр сурэтышым ритыжызэ, АР-м изаслуженнэ сурэтышлэу Къуанэ Аслъан илэшагъэхэм адыгэ тарихъым лъэпсэ ин зэрэщыу-бытыгъэр хигъэунэфыкълэу.

Зэхахъэр лъыгъэкълотагъ АР-м культурэмклэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Бэлэ. «Къуанэ Аслъан сурэтышлэу Урысыем щызэлъашъэрэмэ ащыщ. Ащ илэшагъэхэр зыми хэклуакълэхэрэп, исурэт пэпч дэхагъэ горэ хэогъуатэ, псэ пытым фэдэу ахэр тапашъхэ къырегъэуцох. Ыпэкълэ мэфэкълэбэ хигъэунэфыкълэу тыфэлъало», — къылуагъ Бэлэ.

Адыгеим искусствэхэмклэ изаслуженнэ лофшлэшхоу Лэупэкълэ Нурбый зимэфэкълэу гу-

щылэ фабэхэр пигъохыхэзэ хигъэунэфыкълэу: «Кавказым ичълопс дэхэ зэкълужь игупсэфыныгъэ-тынчыгъэ ыкълэ нэмыкълэ зэхашлэхэр Аслъан исурэтхэм къагъэуушх, ижырэ дунай гъэшлэгъоныр зыфэдагъэм ыкълэ а лъэхъан чыжъэм щыпсэугъэ адыгэхэм апэкълэклэу, ащэчыгъэм гукълэ унагъэсы, ижырэ адыгэ лъэпкъым къыкълугъэ гъогум уращэ».

Къэгъэлыгъоным къыщыгущылэ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ сурэтышлэу, сурэт къэгъэлыгъуапэм ипашэу Бырсыр Абдулахъ. «Аслъан исурэтхэр къабзэу къыгъэлыгъонхэ, искусствэм куоу хэлэбэн, фольклорыр ыгъэбаин зэрипэкълэрэф нафэ. Ащ исурэтхэм адыгэ лъэпкъым ищылэныгъэ гъогу къащырегъэлыгъукълэ, гъэшлэ хъугъэ-шагъэхэм адыгэхэр зэрэхъулагъэхэр — псэемыблэжъхэу зэрыщытыгъэхэр

мыш еджаплэр къыщыушх, икълэс сурэтшлынэм зыфигъэсагъ. Джыри кълэцылкълэу бгъэфедэн плэкълэшт искусствэм зэрэфэщагъэр къыхэщыштыгъ. 1968-рэ илэсым Краснодар дэт художественнэ училищыр къыушхыгъ. Ащ пьдзагъэу къалэу Мыекъуапэ лофшлэныр щыригъэжыагъ. 1978-рэ илэсым Урысыем исурэтышлэхэм я Союз аштагъ. Сурэтышлыр къэгъэлыгъон зэфэшъафхэм ахэлэжыагъ ыкълэ илофшлагъэхэм осэ ин ренэу къафашыштыгъ. Ныбжыкълэзэ илофшлэклэ, исэнаушгъэ къыхагъэщэу аублагъ. Ллэ-шлэгъуныкълэм къыкълэцлэ Аслъан итворчествэкълэ искусствэм хэхъоныгъэ фишлыгъ.

Аслъан исурэтышлэхэр лъэгъупхъэх, портретым ишлын лъэшэу фэлэз, лофшлэгъэ ин пэпч адыгэ лъэпкъым ищылэклэ-псэу-клэ къыщырелотыкълэ.

Сурэтышлым илофшлагъэхэм яфэшъошэ уасэ афэшлынэм фэшл шылэныгъэм еплъыкълэу фырилэм уналэ тебдзэн фэе.

Исурэтхэр гурылогъошлэхэп, умыгулэу уяплын, авторыр зылыыхъурэр къэбгъотын фэе. Творческэ лофшлэгъэшхо къыпкъырыкълэу сурэтышлым.

Лъэпкъым ицыф хэшыкълэу Аслъан исурэтхэр гъэшлэгъонэу гъэпсыгъэх, ятеплэкълэ, ашъохэмклэ къызэкълухэу, дэхагъэм уфашэу исурэтхэр шлыгъэх.

Лофтхъабзэм Адыгэ Республикэм ишлэныгъэлэжъхэм ащыщхэр, лъэпкъ интеллигенцием инахыжъ гъэшлуагъэхэр, АР-м культурэмклэ и Министерствэ иллыкълэхэр, еджэлэ зэфэшъафхэм ачлэхэр, журналистхэр ыкълэ искусствэр зыкълэсэхэр хэлэжыагъэх. Мэфэкълэ зэхахъэр зэгъафэгъэу, узлэпищэу, уигъэдалоу гъэпсыгъагъэ.

Къуанэ Аслъан исурэтхэм шкълэгъум и 2-м нэс Адыгэ Республикэм исурэт къэгъэлыгъуапэ шъуапплын шъулэ-кълэшт.

ЛЪЭПШЪЫКЪО Фатим.
Сурэтхэр: А. Лаутеншлегер.

Урым-рим бэнаклэр

Медалитлу къахьыгъ

Урым-рим бэнэнымклэ спортсмен
ныбжыклэхэм язэнэкьокьу Краснодар краим
ипсэуплэу Варениковскаям шыкьуагъ.

Тэхьутэмыкьое спорт еджаплэу N 1-м зыщызыгъэсэхэрэ Лъэпцэрышэ Султланрэ Лылуужьу Азбекрэ зэнэкьокьум хэлэжьагъэх ыкли гъэхьэгъэшлэхэр ашлынхэр афызэшлоклыгъ.

Тигъунэгъу краим ыкли Адыгеим ялыкьлохэр ары зэнэкьокьум зыщызыушэтыгъэхэр. Лъэпцэрышэ Султланрэ Лылуужьу Азбекрэ гъэхьазырыныгъэ дэгъу зэрялэр къагъэлъэгъуагъ, тлуми ятлонэрэ чыплэхэр къыдахыгъэх. Кьалэхэм ятренирех Зэрамыку Русьлан, Лъэпцэрышэхэу Чэсэбыйрэ Арамбыйрэ.

**Зэхэзышагъэр
ыкли къыдэзы-
гъэжыгъэр:**
АР-м лъэпкь Юфхэм-
клэ, Гэжыб къэралхэм
ащысэурэ тилъэпкьэ-
гъухэм адырлэ зэпхы-
ныгъэхэмклэ ыкли
къэбар жьугъэм
намалхэмклэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекъуапэ,
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер
зыхьыгъэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къагъыгъэр А4-клэ
зэджэхэрэ тхьапэхэу
зипчъагъэклэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагъу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ цыкьунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэклэгъэкложьых.
**E-mail: adygvoice@
mail.ru**

Зыщаушыкьагъэр:
УФ-м хэутын Юфхэмклэ,
телерадиокъэтын-
хэмклэ ыкли зэлы-
гъэжыгъэ амалхэмклэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыплэ гъэоры-
шлант, зэраушыкьагъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкьэмклэ
пчъагъэр**
4035
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1767

Хэутыным
узщыкьлэхэнэу
щыт уахьтэр
Сыхьатыр
18.00
Зыщыкьлэхэнэу
уахьтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьалэр
Мэщлэжы С. А.

Редактор шъхьалэм
игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэжыгъ
зыхьырэ
секретарыр
Жакъэмыкь А. З.

Футбол

Апэрэ чыплэр къыдахыгъ

Мы спорт лъэпкьымклэ Краснодар краим ипервенствэ ифинал
чэпыюгум и 14-м щегъэжыгъэу и 19-м нэс селоу Кабардинкэм
шыкьуагъ.

2008-рэ ильэсым къэхъугъэхэм язэнэкьокьу Мыекъопэ «Зэкъош-

ныгъэр» хэлэжыагъ ыкли апэрэ чыплэр къыщыдихыгъ. Тифутболист
ныбжыклэхэр зыгъасэхэрэр А.И. Белоусрэ Р.С. Малаховымрэ.

Тиспортсменхэм, ахэр зыгъасэхэрэм тафэгъушэ, тапэкли гъэхъэ-
гъэшлэхэр ашлынхэр тафэлъало.

«Мэкъу-мэщыр — кьэлэцыкьлэхэм анэхэмклэ»

Адыгеим щыпсэурэ кьэлэцыкьлэхэмрэ ныбжыклэхэмрэ сурэтшынымклэ зэнэкьокьоу
«Мэкъу-мэщыр — кьэлэцыкьлэхэм анэхэмклэ» зыфилорэм хэлэжъэнхэ альэкьышт, ар
Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым зэхещэ.

Апшээрэ еджаплэм ыныбжэ ильэс 30 зэрэхъугъэмрэ мэкъу-мэщым
илофьшлэ и Мафэрэ афэгъэхьыгъэу зэнэкьокьур рагъэкьокьы. Ильэ-
си 7-м къыщегъэжыагъэу ильэс 17-м нэс зыныбжэ кьэлэеджакьохэмрэ
студентхэмрэ зэнэкьокьум хэлэжъэнхэ амал ял. Сэкъатныгъэ зилэ
сабийхэм ясурэтхэм хэушъафыкьыгъэу уасэ афашышт. Зэнэкьо-
кьум лъэныкьуищ къыделъытэ: «Неушрэ мафэм итехникэ», «Чы-

нэлъэ гупсэр», «Хэгъэгур зыгъэшхэрэ цыфхэр». Юфшлэнхэр элек-
троннэ почтэу konkursmgtu@yandex.ru зыфилорэм шэклогъум и
30-м нэс агъэхьынхэ альэкьышт. Текьоньгъэ къыдэзыыхэрэр
шэклогъу мазэм и 13-м сыхьатыр 2-м Мыекъопэ къэралыгъо тех-
нологическэ университетым рагъэблэгъэщтых, шлухьафтынхэр ща-
ратыжыщтых.